

MEIL ON SÜNNIPÄEV!

Juba 15 aastat on õpilased ja õpetajad igal koolipäeval avanud vähe-malt ühe kirjastuse Koolibri logo ja nimega õpiku, töövihiku või mõne muu õppematerjali. Õppekirjanduse kaudu oleme nende aastate jooksul olnud nähtamatu niidiga seotud sadade tuhandete inimestega, olgu need siis õpilased, õpetajad või lapsevanemad. Tänu õppekirjandusele on kirjastus saanud kaasa aidata Eesti hariduselu arengule.

Täna 15 aasta taguseid õppematerjale silmitsedes näeme, millise arengu on see valdkond läbi teinud nii sisu kui ka vormi poolest. Nõukogude-aegsed kehva kvaliteediga

must-valged õpikuillustratsioonid ja pidevalt tinti läbilaskva paberiga töövihikud on jäänud minevikku. Tänapäevased õpikud ja töövihikud sisaldavad kaasaegseid õpetamis- ja õppimismeetodeid, nauditav kujundus ja pildimaterjal muudavad iga aine põnevaks ja kergemini omandatavaks.

15 aasta jooksul on kümned koolibrilased avanud iga tööpäeva hommikul kirjastuse ukse, et asuda vastutusrikka, kuid samas ka loomingu-lise ja meeldiva töö juurde. Me kõik võime käe südamele pannes öelda, et anname endast iga päev parima, mõeldes ikka ja eelkõige oma

peamisele sihtrühmale – õpilasele. Koolibri loojate missioonitunne, mis tekkinud pikaajalise õppekirjanduse kirjastamise tulemusel, on üle kandunud ka noortele, keda on viimastel aastatel kirjastusse röömustavalt palju lisandunud.

Täna sel sünnipäeval loodame, et Eesti hariduselu pidevalt raputavad uuendusvajadused lõpuks ammenduksid. Leiame, et Eesti riik vajab vanadele Euroopa riikidele iseloomulikke stabiilsust nii hariduses kui ka poliitikas üldse. Jäägu rehepaplus minevikku ja käsitletagu seda vaid kirjanduskursuse rahvaluuletundides ning andku teed tolerantsele,

stabiilsele ja intelligentsele maailma-vaatele.

Täname autoreid ja kunstnikke usalduse eest, et olete oma loomingu meie kätte andnud. Loodame, et oleme sellele suutnud midagi ka omalt poolt lisada. Täname kooli, õpetajaid ja õpilasi, et olete meie töö vilja vastu võtnud ning loodame, et olete seeläbi saanud targemaks ja paremaks inimeseks. Oleme olnud teineteisele vajalikud ja loodetavasti ei leidu põhjust, miks see muutuma peaks.

Aitäh!

TEIE KOOLIBRI

KUIDAS ON SAANUD MINUST ÕPETAJA JA ÕPIKU AUTOR?

Ainus elukutse, millest lapsest saati unistasin, oli õpetaja. Koduse lapsena pidin enamasti ise oma aega sisustama. Mängisin kooli, olin õpetaja, mul oli uhke kontoriraamat klassipäevikuks, kus sees pikad read õpilaste nimesid.

Kindlasti valmistab elukutsevalikut ette minu oma päris-kool – Viljandi I Keskkool ehk praegune Carl Robert Jakobsoni nim. Gümnaasium. Tegime koolipidude programme ja kulusime selleks suure osa vabast ajast. Nii õppimises, klassivälises tegevuses kui ka spordis edukad õpilased olid kaaslaste hulgas hinnatud. Väga pidasime lugu headest õpetajatest ja mitte ainult oma aine õpetamise seisukohalt. Oskasime hinnata nende isikuomadusi, huumorimeelt, maitsekat riietust ja suhtumist õpilastesse kui partneritesse. See kõik süvendas soovi saada õpetajaks, olla õpetaja kogunisti samas koolis, jätkata neid samu traditsioone. Tegelikult läks aga pisut teisiti...

Esimene õpetajakogemus kutsekeskkoolis andis teadmise, et enamikul olid õpingutes suured lüngad ja et õpetaja peab suutma õpilase tasemele laskuda. Üsna varsti hakkasin õpetama kõrgkoolis. Tolleaegne kaatedrijuhataja, anatoomia õppejõud dots Leida Kook oli eriline õpetaja-juhendaja. Ta ei õpetanud üldse, väitis vaid napsõnaliselt – oskate, saate hakkama. Ja tal oli õigus – terve klassitais noori vaatas minu poole ja ootas targaks saamist. Teadmisi oli mul muidugi kasinalt, eks läks mõnikord viltu ka. Algul uskusin, et kõiki paneb tööle naeratus, kuid õpetamine ja õppimine on hoopis ränkaskes töö, kus maksavad kõige enam nõudlikkus ja järjekindlus. Muidugi peab töö käima rahulikus rõõmsas meeleolus, kuid tulemus, mille poole püüeldakse, tuleb alles hulga aja pärast ja siis on heameel saavutatust

seada suurem, mida tõhusam on olnud igäihe edasiminekuks.

Kuid miks ikkagi anatoomia? Naljaga pooleks võiks öelda, et kõik oluline ja kaunis siin maailmas algab tähega A – aabits, armastus, anatoomia... Inimest ju huvitab, kes ta on, kuidas ta funktsioneerib, millel põhineb tema tervis. See on teinud anatoomia oluliseks teadmiste valdkonnaks, mille vastu tuntakse huvi. Huvi tekib enamasti aga siis, kui mingidki teadmised on juba olemas ja millele saab vähehaaval üht-teist lisada. Sageli on algus päris karm ja võib tuua õppijale pisaragi silma.

Pidevalt on olnud probleemiks inimese anatoomia õpiku puudumine. Tartu Ülikooli arstiteaduskonna poolt 1974. aastal välja antud õpik oli siiski mõeldud esmajoones arstiteaduskonna üliõpilastele. Võorkeelsed õpikud, kui neid ka saada oleks, ei tarvitse aga sobida sellele õppijate kontingendile, keda meie oleme silmas pidanud. Inimese anatoomia teadussuuna emakeelsena säilitamine ja edasiarendamine on võimalik järjepidevalt uute õpikute koostamise ja kasutamisega. Oma kutsetööst anatoomia õpetamisel olen saanud

kogemusi ja vajadusest lähtuvalt tahaksin õpiku näol neid teistelegi edasi anda. See töö, mis esmapilgul tundus endale suurt huvi pakkuva ettevõtmisena, osutus tegelikult ka ülimalt töömahukaks. Samas andis hea kogemuse oma teadmiste süstematiseerimiseks ja mõistete täpsustamiseks. Väga toetav oli koostöö noore kunstniku Sven Parkeriga, kes arvukate jooniste tegemisel üllatas erakordse võimega süüvida nende olemusse. Minule kui autorile oli see abiks paljude probleemide lahendamisel.

Tänapäeva suundumus on koostada enamasti elektroonilisi õppevahendeid – õpikuid ja atlasid. Ometi ei välista head elektroonilised materjalid traditsioonilist õpikut. Anatoomia on faktiteadus, mida tuleb omandada järjepideva tööga. Audiotoorsel õppetööl peab olema kõikidel õppijatel kasutada oma õpik. Loengutes ja seminarides saab anda vaid õpioskuse, võime eristada olulist vähemolulisest, selgitada ehituse ja funktsiooni omavahelist seost. Sobiva raskusastmega õpik välistab loengutes konspekterimise vajaduse ja võimaldab illustreerida õpiku materjali elektrooniliste jooniste, mulaa-

žide ja naturaalseid preparaate eksponeerimisega. See tagab mõtestatud õppegevuse ja kindlasti ka edu aine mõistmisel ja omandamisel.

Suur nõudlus minu poolt TLÜ kirjastuse vahendusel aastate jooksul välja antud anatoomiaalaste, ükikuid elundkondi käsitlevate õppevahendite järele andis julguse käesoleva õpiku koostamiseks. Selle kirjutamisel on abiks olnud inglise-, saksa- ja venekeelsed anatoomia õpikud ja atlasid. Õpik on koostatud süstemaatilise anatoomia põhimõtetest lähtuvalt, iga peatükk kirjeldab ühte elundkonda. Et silmas on peetud eelkõige kehakultuuri eriala spetsialistide vajadusi, on pisut põhjalikumalt käsitletud tugi-liikumiselundkonda. Aine eripärast lähtuvalt tuleb omandada aukartust äratav kogus fakte. Mitmete õppimisvõtete hulgas on sageli kasutusel nimetuste väljakirjutamine ja koondkonseptide koostamine. Hea visuaalse pildi loomiseks õpitavast on soovitatav rakendada n-õ töövihiku varianti – võtta kasutusele õpikule liigilähedasi joonised, millele õppija kirjutab omakäeliselt juurde olulisemad

nimetused ja terminid. Näiteks vereeringe käsitlemisel kasutatakse võimalusel ja vajadusel ka jooniste koloreerimist. Nii saab suhteliselt lihtsa, pingelisest õppetööst lausa lõõgastava tegevusega materjali omandada. Seetõttu on õpiku kasutamisel soovitatav koostada jooniste komplektid olulisemate teemade õppimiseks.

Õpikus on arvukalt originaalseid must-valgeid jooniseid ning eesti- ja ladinakeelsete nimetuste registreid, mille abil leiab hõlpsasti vajalike mõistete ja anatoomiaalaste terminite selgituse.

Käesolev inimese anatoomia õpik on mõeldud esmajoones kõrgkoolidele (v.a arstiteaduskonna üliõpilased). Anatoomia kursus on kehakultuuri spetsialistide, bioloogide, füsioterapeutide ja teiste erialade õppekavas. Õpikut saavad edukalt kasutada ka keskastme meditsiinitöötajaid ettevalmistavad õppeasutused, koolide bioloogiaõpetajad, massööride koolitajad ja täiendkoolituse korraldajad.

MEELI ROOSALU
autor

Meeli Roosalu on lõpetanud TRÜ bioloogia-geograafia teaduskonna bioloogi ja bioloogia-keemia õpetaja erialal. Ta on olnud bioloogia-keemia õpetaja Tallinna 12. Kutsekeskkoolis, õppejõud TPedIs, TRÜ arstiteaduskonna statsionaarne aspirant, TPedI kehakultuuriteaduskonna vanemõpetaja ja alates 1990. aastast TLÜ anatoomia dotsent. Teadustöö valdkondadeks on Eesti kooliõpilaste keheline aktiivsus, üliõpilaste skeleti seisund ja seda mõjutavad faktorid (toitumine, keheline aktiivsus, eluviisid).

TOP 10

1

Kellina Stewart
Pilatese harjutusi

2

Matt Whyman
XY. Raamat poistele.
Teekond poisist meheks

3

Neil Grant
Ajalugu avastamas.
Viikingid

4

Neil Morris
Ajalugu avastamas.
Esiaeg

5

Fiona Watt
Uusi ideid: kolmas
kunstiraamat lastele

6

3-aastastele.
Autod ja traktorid

7

Susanna Davidson,
Mike Unwin
Loomade maailm

8

Kaider Vardja, Viivi
Maanso, Merike Vardja
Klassi ja lavale.
Näidendivalimik

9

Enn Veskimägi,
Hele Pärn, Leeni Simm
Vene-eesti ja eesti-
vene taskusõnastik

10

Rita Tasa
Saksa-eesti
fraseoloogia-
sõnaraamat

MONTESSORI TEGEVUSED TEILE JA TEIE LAPSELE

Saja aasta eest avas itaallanna Maria Montessori Roomas lasteaiad, mida nimetati Laste Majaks. Maria Montessori oli esimene kõrghariduse omandanud itaallanna. Ta õppis küll arstiks, kuid puutudes oma töös kokku lastega, ärkas temas huvi pedagoogika vastu. Tänapäeval on Montessori pedagoogika maailmas tunnustatud alternatiivpedagoogika oma kasvatusfilosoofia ja õppevahenditega.

Maria Montessori pidas last ja lapseõlve väga tähtsaks. Ta kirjutas: „On kombeks öelda, et ema kujundas lapse, sest ema õpetas ta käima, kõnelema jne. Aga tegelikult ei ole ema seda teinud. Need on lapse saavutused. Ema sünnitab lapse, aga laps valmistab lapsest täiskasvanu.“ (The Absorbent Mind). Igaüks meist, täiskasvanuist, võib ju kinnitada, et kõndimise ja kõnelemise oskuse olemine lapseõlves ise saavutanud. Iga oskus, mille laps omandab, on harjutamise tulemus. Omandatud oskused on varandus kogu eluks. Täiskasvanu saab lapsele head eeskujuga anda ja lapse arengut täiskasvanuks saamise teel toetada.

Montessori pedagoogika juubel aastal on kirjastus Koolibri tõlkinud eesti keelde Montessori pedagoogi Maja Pitamici raamatu „Õpeta mind seda ise tegema“. Raamat on lihtsate, selgete juhiste, fotode ja joonistustega käsiraamat Montessori tegevuste kohta ning mõeldud lapsevanematele kodus kasutamiseks. Eestis rõõmustab see raamat ka Montessori pedagoogika huvilisi lasteaiadepetajaid.

Autor kirjutab, et raamat esitab tema enda Montessori-tõlgendust. Samas on siin kajastatud kõige olulisemad Montessori pedagoogika põhimõtted. Juba raamatu pealkiri – õpeta mind seda ISE tegema – on üks selle suuna põhitõdesid. Soovimiste raamatus kajastamist leidnud

soovituste hulgast rõhutada veel mõningaid, mis meie kasvatusditsiooni tõttu võivad ehk kogemata varju jääda, aga on väga olulised.

- Rääkige lühidalt ja täpselt. Kui te räägite liiga palju, läheb tegevuse tegelik eesmärk lapse jaoks kaotsi.
- Ärge katkestage last, kui ta töötab. Tegevuse võib katkestada siis, kui laps rikub vahendeid või materjale.
- Ärge laimake last. Kui laps teeb vea, andke talle võimalus viga parandada.
- Kui laps tahab tegevust korrata, siis laske tal teha seda nii palju,

Valdav osa raamatus tutvustatud tegevuste läbiviimiseks vajalikke vahendeid on tavaliselt igas kodus olemas, tuleb vaid pisut köögis, riietekapis, ehitus- ja remondimaterjalide varudes või lapse mänguasjade kastis ringi tuulata. Lisakulutused Montessori pedagoogika rakendamiseks kodus on üsna väikesed. Raamatus on seitse töölehte, mida on vaja paljudes suurendada. Ka täiskasvanu saab loigates, värvides ja vahendite komplekte kokku pakkides oma aktiivsust rakendada.

Pärast ülesande lapsele ettenäitamist tuleb aktiivsus lapsele „üle anda“.

kui ta tahab. Lapse jaoks on preemia mitte kiitus,

vaid võimalus tegevust korrata. Laps kaotab tegevuse kordamise vastu huvi siis, kui ta tunneb, et on oskuse täiuslikult omandanud.

- Mitmete harjutuste puhul tasub jälgida, et tegevus viidaks läbi vasakult paremale. See aitab last lugemiseks ja kirjutamiseks ette valmistada.

Tasub tähele panna ohutusjuhiseid. Samas ei pea ohutusega ka üle pingutama. Kui harjutus pakub lapsele huvi, soovib ta seda tavaliselt korrata nii kaua, et täiskasvanu muutub lõppu oodates kärsituks. Kui laps saab ülesandega pärast ettenäitamist õigesti hakkama, piisab, kui teda n-ö silmanurgast jälgida. Laske lapsel sama tegevust korrata nii kaua, kui ta soovib. Oskusi saab omandada ainult harjutades.

Raamatu tagakaanel öeldakse, et see on mõeldud 3–5-aastastele lastele. Vanusepiiri võib suhtuda paindlikult. Kindlasti olete märganud, et näiteks lusika kasutamine, kallamine, karpide-purkide avamine ja sulgemine huvitab juba 1,5–2-aastaseid lapsi. Võite mitmeid raamatus kirjeldatud tegevusi tutvustada lapsele just siis, kui märkate temas huvi. Väiksema lapse puhul tuleb ohutusjuhiseid rangemalt silmas pidada, sest nemad pistavad veel asju suhu. Tõstmise ja kallamise materjalideks võib väiksematele lastele anda näiteks pingpongipalle või suuri kastanimune, mis ei saa kurku minna. Keeleõpetuse, matemaatika ja loodusteaduste tegevustega võib töö jätkuda aga ka vanema kui 5-aastase lapsega.

Suur tänu kirjastusele, kes kohandas keeleõppe töölehed nr 3–6 eesti keele lugema õpetamise tra-

ditsioone arvestades. Lugejale võib arusaamatuks jääda ainult lk 93 „Muid tegevusi“ soovitus. Eestlaste jaoks võiks selle mõte olla: töötage ühe tegevuse jooksul kolme pildi ja selle juurde sobivate sõnadega. Kui laps saab lihtsamate piltide ja nimisõnade abil lausete moodustamisega hakkama, valige uued pildid järgmise raskusastme ümbrikust, kuni jõuate pikkade sõnade põhjal lausete moodustamiseni.

Raamatus on trükikotermann ka pisut pahandust jõudnud teha. Need ei sega teksti mõistmist, aga kolme kohta tasub siiski tähele panna:

- 1) lk 56. Suuruse ja kuju tundmaõppimiseks ei lähe vaja mitte 110, vaid 10 ehitusklotsi. Kodus saab seda harjutust edukalt sooritada ka vähemate kuupidega.
- 2) lk 120. Segamini numbrite harjutuses on vaja muuta loendatavate esemete hulka. 45 loendatavast esemest jätkub numbrite 1–9 vastavate hulkade ladumiseks. Soovides laduda hulki vastavalt numbritele 1–10, vajate loendamiseks 55 eset.
- 3) tööleht nr 6. Parandage enne sildi lapsele andmist ära sõna „rebane“.

Kui võtate Maja Pitamici raamatu järgi toimetada, leiate end ilmselt peagi imestamast selle üle, kui lihtsalt saab paljusid asju lapsele tutvustada ja kui huvitavad on lihtsad tegevused. Ja kindlasti saate te nautida lapse rahulolust säravaid silmi. Kõik raamatus kirjeldatud tegevused tunduvad lapsele põnevad, kui neid tutvustada talle sobival ajal. Sobiv aeg on siis, kui laps tunneb, et tal on vaja just seda oskust lihvida või just seda teadmist omandada. Tundlikku silma teile lapsele sobiva aja märkamiseks.

Montessori pedagoogid armastavad viidata Kahlil Gibrani sõnadele: „Teie olete vibud, millelt teie lapsed nagu elavad nooled lendu lastakse. Vibukütt näeb märki lõpmatuse rajal ja pingutab teid kogu oma jõust, et Tema nooled võiksid lennata kiiresti ja kaugele.“

Maja Pitamici raamat pakub teile toe olemaks kindlaks vibuks.

HEDI SAUL
3–6-aastaste laste
Montessori pedagoog

Hedi Saul koos Anni Angelikaga Pelguranna Lasteaiast.

LUGEMISMÄNGUD

Lugemisoskus on inimese tervikliku arengu asendamatu tegur ning lugemise teel saadavad teadmised ja kogemused on tugeva hariduse vundament. Lugemisoskus, sh funktsionaalne lugemisoskus (oskus loetud mõista ja kirjaoskust nõudvates olukordades adekvaatselt toimida) on üks põhilisi akadeemilisi oskusi, millel põhineb õppimine, akadeemiline edasijõudmine koolieas ja hakkamaa saamine kaasaja ühiskonnas.

Kahjuks ei ole Eesti ametlikult osalenud OECD PISA uuringutes (<http://www.pisa.oecd.org/>), mistõttu ei ole meil eesti õpilaste kirjaoskusest täpset ülevaadet. Naabermaade Läti ja Venemaa tulemused antud uuringus olid vägagi madalad. Kriitilised ning murelikud peaksime olema meiega.

Alus lugemisoskuse arenemisele ja omandamisele pannakse varases lapseas. Oluline on, et laps mõistaks lugemise vajalikkust ning kogeks lugemisprotsessi huvitavana. Üheks võimaluseks paljude hulgas on lugemisoskust arendavate mängude mängimine. Põnevate ja kaasahaaravate mängude kaudu on võimalik lapsi suunata lugemisoskuse omandamisele ning hilisemale iseseisvale lugemisele. Varases eas algava ja lapse taset paindlikult arvestava õpetamise korral on võimalik ennetada ja isegi ületada raskusi, mis võivad tekkida lugemisoskuse omandamisel.

Eesti Lugemisühingu düsleksia osakond ja Kirjastus Koolibri andsid koostöös Tallinna Ülikooli, Tartu Ülikooli, Eesti Emakeeleõpetajate Seltsi ja Logopeedide Ühinguga välja lugemismängude kogumiku. Mängude kogumiseks korraldasime konkursi, millele laekus 76 tööd erinevatel autoritelt üle Eesti. Esimesse kogumikku on koondatud kuus erinevaid tegevusi võimaldavat lauamängu. See on vaid osa toredatest ja avaldamisküpetest ideedest, mis jõuavad esimese kogumiku sooja vastuvõtu korral lugemishuviliste

laste ja nende vanemateni järgmistes kogumikes.

Lauamängude kogumiku eesmärgiks on kaasa aidata laste lugemisoskuse kujunemisele, lugemisvilumuse tekkele ning võimaldada omandatud lugemisoskust kasutada.

Mängude autorid on Eestis töötavad lugemisoskust arendavad spetsialistid – õpetajad, logopeedid, eripedagoogid. Nende mängude loomise on tinginud otsene vajadus lugemisoskust arendavate vahendite järele, mis oleksid ühtlasi lastele huvitavad, pakuksid põnevust ja näeksid kaunid välja. Mängude autorid on mängu kasutanud igapäevases õpetamisprotsessis ning sellega on mängud läbi teinud aja- ja tööproovi ning tõestanud oma headust.

Autorid ja koostajad loodavad, et kogumikul saab olema lai tarbijaskond. Kindlasti peaksid mängude üle rõõmu tundma väikeste laste vanemad, kelle lapsed on hiljuti hakanud huvi tundma häälikute ja tähtede vastu ning loevad kokku oma esimesi sõnu. Lasteaedade ja algklasside õpetajad, eripedagoogid ja logopeedid leiavad siit tänuväärset materjali laste lugemisoskuse arendamiseks, õpetuse mitmekesistamiseks, samuti lugemiskeskuste ennetamiseks ning ületamiseks. Lugemismängud on hea vahend juba õpitud oskuste kinnistamiseks ning rakendamiseks. Seega

sobivad lugemismängud nii algajatele lugemisoskuste õppimiseks ja harjutamiseks kui ka juba vilunud lugejatele seltskonnamängudeks.

Erilist kasu peaksid õppimisest kogumiku mängude kaudu saama lapsed, kellel lugemisoskuse omandamine ei kulge oodatud kiiruse ja sujuvusega. Düsleksia on õppimiskõhkur, mille korral võtab lapsel tähtede ja häälikute selgeks saamine rohkem aega, tähtede kokkulütmise kujuneb vaevalt ning loetu ei püsi meeles. Nimetatud oskuste kujundamisel ning lugemise vastu huvi ülevaheldamisel on headeks abivahenditeks kogumikku koondatud lauamängud.

Lugemismängude loojate soov on, et lapsed omandaksid lugemisoskuse mänguliselt ja erinevaid võtteid kasutades. Lugemise õppimine peaks lastele meelde jääma kui lõbus mäng, mitte kui tüütu kohustus. Mängude väljapakutud käigud on soovituslikud ning neid on lubatud muuta vastavalt mängijate vajadustele.

Iga mäng on kujundatud ühte tervikuna. Mängude aluste, jaotamiseks mõeldud väikeste kaartide jm kujundamisel on kasutatud sama kirja, taustad ja tagumised küljed on kaetud sama mustri või värviga. See hõlbustab kaartide sorteerimist ja mängude korrashoidu. Lõikejooned on märgitud kaartide tagumiste-

le külgedele. Kõik kasutusel olevad alused ja kaardid on lamineeritud. Komplekti kuuluvad ka täring ja mängunupud.

Lugemismängude esimesse kogumikku kuuluvad järgmised mängud:

TÄHERING. Autor: Kai Vasamäe. Eesmärgid: õpetada tundma häälikuid ja tähti, kujundada seoseid häälikute ja tähtede vahel; kujundada häälikuanaali üsi oskuseid; arendada sõnavara; arendada kõne grammatilist külge; õpetada geomeetrisi kujundeid; õpetada numbreid, kujundada arvu ja numbri vahelist seost; õpetada tundma ning eristama erinevaid häälikugruppe.

SEENELKÄIK. Autorid: Hille Karu, Ene Vaher. Eesmärgid: arendada häälikute asukoha, arvu ja järjestuse määramise oskust; harjutada s-häälikuga sõnade õiget hääldust.

NALJAKAD TÄHED. Autorid: Hille Karu, Ene Vaher. Eesmärgid: arendada optilisruumilist taju; kujundada oskust eristada kujundeid detailide kuju, arvu ja asukoha järgi; ennetada tähtede segijamist lugemisel; ennetada või kõrvaldada peegelkirja.

MISSUGUSED LOOMAD? Autor: Sirje Vahi. Eesmärgid: harjutada 2-silbiliste sõnade moodustamise oskust; harjutada 2-silbiliste sõnade lugemisoskust; harjutada erineva pikkusega täishäälikute õiget hääldamist; süvendada teadmisi loomadest; harjutada omadussõnade kasutamist.

HÄÄLIKURONG. Autorid: Hille Karu, Ene Vaher. Eesmärk: arendada häälikute asukoha, arvu ja järjestuse määramise oskust.

KONNA-LONNI OTSIB KODU Autor: Eli Bogomolova. Eesmärgid: arendada ning kinnistada häälik- ja foneemanalüüsi oskusi; arendada kõne- ja keeleoskuseid.

Koostajad
KADI LUKANENOK,
Tallinna Ülikooli lektor
TIIU TAMMEMÄE,
Tallinna Ülikooli doktorant

Fred Jüssi
Räägi mulle rebasest
48 lk • värviline • pehme kaas

Õeldakse, et uus on unustatud vana. Mõnikord ongi nii. „Räägi mulle rebasest“ ilmus 1987. aastal. Nüüd on see raamat jälle lugeja käes, ainult et uues kuues – eelmisest pisem ja uute piltidega. Tegelasid ikka neidsamad, kes varemalt. Vahepeal möödunud aeg on tinginud küll pisiparandusi tekstis, aga need puudutavad üksnes mõne looma käekäiku, mitte olemust. Metslooma olemus, nagu inimloomuski on väga visa muutuma.

FRED JÜSSI

Ma tean, et olen väga ilus! Olen nii ilus, et teinekord, kui mul paha tuju on, piisab ainult toolile hüppamisest. Tool asub perenaise kabinetis suure peegli ees. Saan ennast seal imetleda. Niisugune imetlemine teeb tuju alati heaks, ükskõik kui paha see varem ei olnud.

Iseäranis kena olen ma peegli ees siis, kui oma pea väheke viltu keeran ja kõrvu liigutan. Vurrudest ei ole mõtet rääkida, need liiguvad kogu aeg. Aga kui ma veel kõrvu ka liigutan, on pilt kõige kenam.

Ootame Teid raamatu
Vahvajänestiku
esitlusele Viru Keskuses
Rahva Raamatu kaupluses
10. märtsil kell 17.00

KURSUSED

Kevadpoolaasta uute õpikute kursused

Geograafiaõpetajatele:

Loodusliku mitmekesisuse muutumine maailmas uuemate ülevaadete valguses; Eesti ja Euroopa geograafia põhikoolis
Kursus toimub **23.03. Tallinnas • 27.03. Jõhvis • 30.03. Tartus • 6.04. Pärnus.**

Algklassiõpetajatele:

Illus emakeel. Esimese kooliastme eesti keele õppekomplekt
Kursus toimub **12.06. Tallinnas • 13.06. Tartus • 14.06. Pärnus.**

Eesti keel 4. ja 5. klassis.

Kursus toimub **4., 5., 11. ja 12.05. Tallinnas, Tartus, Pärnus ja Jõhvis.** Jälgige reklaami!

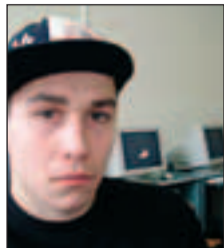
Ühiskonnaõpetuse õpetajatele:

Ülesannete kogu ühiskonnaõpetuse riigieksamiks valmistujatele
Kursus toimub **aprillikuus Tallinnas, Tartus, Pärnus ja Jõhvis.** Jälgige reklaami!

Täpsem info uute kursuste kohta leiate kirjastuse kodulehelt www.koolibri.ee ja Õpetajate Lehest!

KURSUSED

POISID „POISTE RAAMATUST“

Arvan, et need kaks raamatut on heaks abiks täiskasvanute maailmaga tutvumisel. Raamatud käsitlevad teemasid,

mida on kõigil minuvanustel vaja teada, kuid tihti ei julgeta oma probleemidega vanemate või kellegi kogenuma poole pöörduda. Raamat on kirjutatud 15–16-aastastele poistele ja arvan, et autoril on õnnestunud leida vastused enamikule tähtsamatest küsimustest, mis poistel tänapäeval tekivad. Ka mina, kes pean ennast vägagi targaks ja kogenuks igas valdkonnas, olen seltskondlik ja viibin palju sõprade ringis, kus neist asjadest tihti räägitakse, sain palju vajalikku infot. Praegusel eluperioodil toimuvad kehas paljud muutused ja tahes-tahtmata tekib küsimus, kas kõik areneb ikka normaalselt, kas kehaga on kõik korras. Parem vaiktakse probleem maha, kui minnakse arsti juurde või küsitakse vanematelt. Raamatust sain siiski teada, et kõik on normaalne ja muretsemiseks pole põhjust ning et ka teistel minuvanustel on arvatavasti samad mured. Raamat oli mõnus ka see, et iga teema kohta oli välja toodud, mida arvavad asjast selles eas noored. See raamat annab juurde enesekindlust ja teadmise, et kõik on normis, ma pole mingi hälvik. Arvan, et raamatut sobiks lugeda ka noorematel kui 15-aastastel, sest tänapäeval puutuvad üha nooremad kokku selliste probleemidega, nagu joomine, narkootikumid, suhted ja muu selline. Parem oleks, kui ka nemad teaksid neist asjadest rohkem!

KRISTJAN RAUDSEPP
Tallinna Prantsuse Lütseum
10. klass

Lugesin seda raamatut paar päeva tagasi. Olen 16-aastane ning seetõttu minu jaoks siin palju uut pole, kuid nar-

kootikumide, suguhaiguste ja Eesti Vabariigi seaduste kohta leidsin siit nii mõndagi huvitavat. Umbes viis aastat tagasi oli mul vanematele mitmeid piinlikke küsimusi, millele oleksin vastused leidnud siit raamatust. Umbes 11–14-aastaselt hakkavad poistel tekkima küsimused seoses nende riistvaraga, suures osas peredest nendel teemadel kuigi avameelselt ei räägita. Kui poistel hakkab habe kasvama, lähevad nad tihti isa käest nõu küsima, et kuidas selle ajamine käib. Arvasin, et sain isalt õige õpetuse, aga... eksisin.

Narkootikumidest on teismelistel peaaegu võimatu vanematega rääkida. Vanemad ei oska enamikule nendest küsimustest vastuseid anda. Nad ütlevad lihtsalt kohe, et nendega ei tohi mitte mingil juhul tegemist teha. Teismelised kipuvad tihti just uudishimust järele proovima, et mis see väike asi ikka nendega teha saab. See raamat räägib pikalt ja laialt, mis narkootikumid on, kuidas neid manustatakse, kuidas need mõjuvad ja millised on tagajärjed. Sealhulgas räägitakse ka sellest, mis tagajärjed on politseile narkootikumidega vahelejäamisel.

Noormehed peaksid ka teadma, mis haigustesse võib tüdrukuga vahekorra astudes nakatuda. Poisid peaks ka teadma, kuidas neid haigusi vältida ja kuidas hoiduda tahtmatult isaks saamast. See raamat on väga kasulik teejuht murdeas noormees-tele. Soovitan kõigile vanematele, kes soovivad vältida piinlikku jutuajamist oma lastega.

KASPAR JÕGEVA
Tallinna Prantsuse Lütseum
9. klass

Umbes 11–14-aastaselt hakkavad poistel tekkima küsimused seoses nende riistvaraga, suures osas peredest nendel teemadel kuigi avameelselt ei räägita.

Sünnipäevakuul on kirjastuse esindustes müügil

RAAMATUD SÜNNIPÄEVAHINDADEGA!

Raamatuostjatel on võimalus osaleda õnneloois!

Tallinn

Rahva Raamatu Kooplased

Tartu

Meksandil 8

Pärnu

Luringa 11

Jõhvi

Tartumnt 2

AUHINNAD

- 1. Voldemar Vaga, „Üldine kunstiajalugu“ nimekirjaga
- 2. Paul Soogpakk „Eesti – inglise sõnaraamat“
- 3. Voldemar Vaga, „Üldine kunstiajalugu“
- 4. Kompjekt „Regivärstid netinaajadest“
- 5. Jaan Tõnno, „Valva jänes Tõle“
- 6. Saarlaine Davidron, Mike Urmel „Loomade maailm“
- 7. Beatrice Maier, Anna Laura Cantoni „Pishevil pruut“
- 8. Jovanin Guendler „Apelsinitüdruk“
- 9. Eiz Chafim „Jumalate raamat“
- 10. Fred Aisa „Räägi mulle rebasest“
- 11. Kristel R. Sõz „Tõvad“
- 12. Richard Waters „Turnud ja tundmatud loobid“

15 Koolibri Tähti

20 Koolibri palle

50 Koolibri krossi

100 laamirõngu

